

Dienstverleningsplan 2018

Gemeente Haren

10 oktober 2018

Agenda

- I. Opdracht controle boekjaar 2018
- II. Afstemmingen tot dusver
- III. Controleaanpak en keuzes hierin
 - A. Scope en risico's
 - B. AO/IB - processen in scope
 - C. ITGC's
 - D. Steunen op werkzaamheden VIC
- IV. Planning controle interim 2018
- V. Detailplanning jaarrekeningcontrole 2018
- VI. Communicatieplan
- VII. Budget

1. Opdracht controle boekjaar 2018

Belangrijke uitgangspunten / randvoorwaarden voor uitvoering van de controleopdracht gemeente Haren 2018:

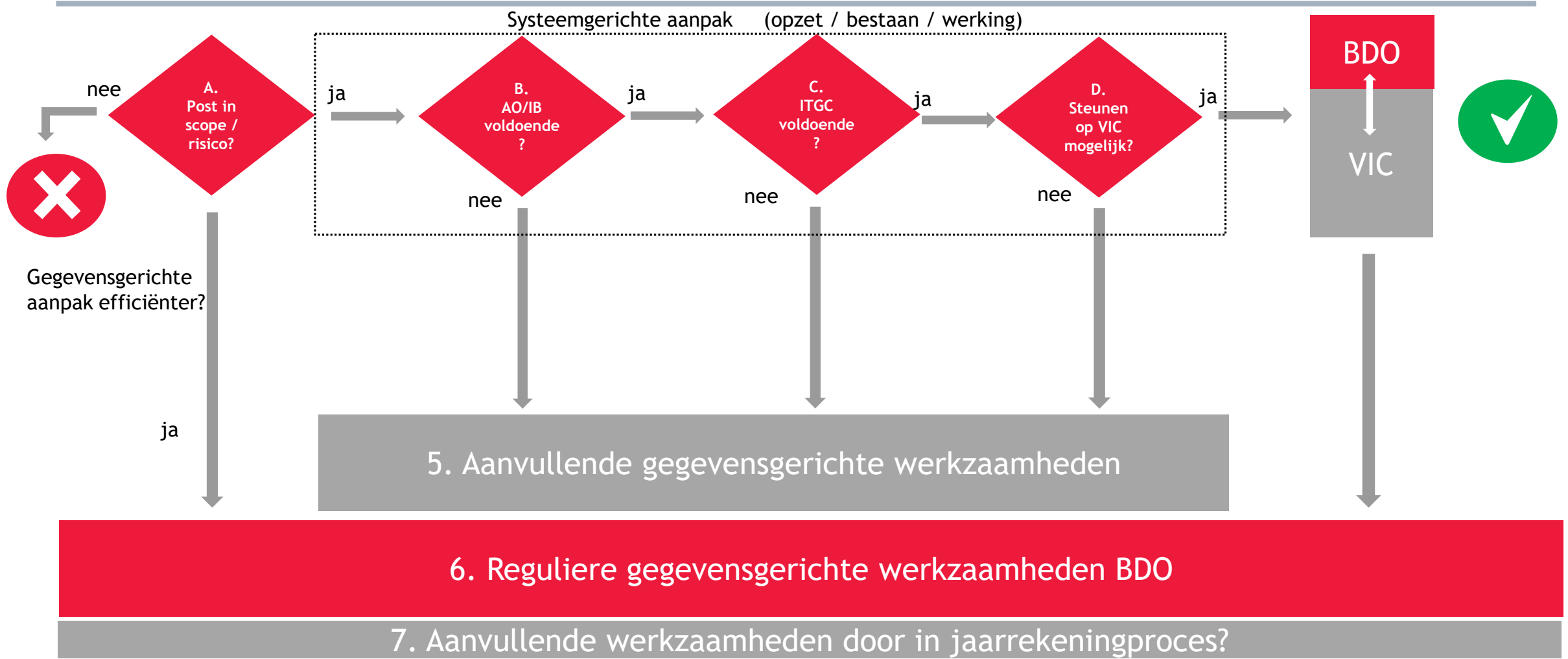
- Voldoende inzicht en overleg over risico's / gevolgen t.a.v. herindeling & controle.
- Tijdige afstemming / instemming over position papers (Haren / Groningen / BDO / PWC).
- De AO/IB van Haren is niet in belangrijke mate gewijzigd (zowel in opzet, als betrokkenheid/beschikbaarheid van key-functionarissen en gebruikte systemen).
- Voldoende beschikbaarheid relevante medewerkers t.b.v. controle (zowel tijdens interim als jaarrekening).
- Duidelijke afspraken over planning en realisatie hiervan (zie hoofdstuk 4 en 5).
- Tijdige afspraken over afstemmings- en communicatiemomenten (zie hoofdstuk 6).
- Heldere afspraken over de afgrenzing van de jaarrekening 2018 (afloop debiteuren van Haren in nieuwe gemeente Groningen, ontvangst inkoopfacturen tbv Haren 2018 in nieuwe gemeente Groningen)
- Afspraak over auditfee 2018 en periodieke bespreking voortgang van de kosten (zie hoofdstuk 7) .

NB: dit dienstverleningsplan is de basis om bovenstaande randvoorwaarden te regelen.

2. Afstemmingen tot dusver

Fase	Data
Eerste afstemming t.b.v. proces opstellen en controleren van de jaarrekening Haren 2018	3 juli 2018
Vooroverleg inzake plan van aanpak controle 2018 en traject richting beginbalans 2019 van de nieuwe gemeente Groningen	12 september 2018
Ontvangst detailplanning jaarrekeningtraject 2018	14 september 2018
Toelichting Haren op aandachtspunten die zijn geconstateerd in de jaarrekening 2017	26 september 2018
Bespreken concept dienstverleningsplan 2018	10 oktober 2018

3. Controleaanpak en de keuzes hierin

3.A Scope en risico's

Risico-inventarisatie, rekening houdend met de herindeling:

- Welke specifieke risico's zitten er in de jaarrekening?
 - zie ML / ACV 2017
 - Position papers rondom activa (Zernike, geactiveerd onderhoud), voorzieningen, grondexploitaties
 - Haren bestaat per 1-1-2019 niet meer. Hoe om te gaan met o.a. afloop van debiteuren in 2019 en nagekomen inkoopfacturen? Risico op onjuiste afgrenzing.
 - Herindeling betekent laatste jaar grotere risico's in processen en afgrenzing balansposten → uitgebreidere steekproeven / deelwaarnemingen
- Proces eindbalans / beginbalans:
 - Hoe gaat dit proces?
 - Wat zijn de mogelijke scenario's:
 1. De gemeente Haren heeft gewijzigde inzichten en corrigeert alsnog de jaarrekening (fouten?)
→ aanpassing al in de eindbalans / consultatie BVT / foutherstel?
 2. Verschil zit in acceptabele verschillen in grondslagen tussen Groningen en Haren
→ akkoord vooraf van PWC/ nieuwe gemeenten + toelichting in de jaarrekening 2018

3.A Scope

- Controle 2018 (conform 2017) zal vrijwel geheel gegevensgericht moeten worden uitgevoerd
- Goedkeuringstoleranties o.b.v. Bado en het controleprotocol 2018 gemeente Haren (nog door Haren vast te stellen)
 - fouten: 1% van de totale lasten, onzekerheden: 3% van de totale lasten

Belangrijkste posten jaarrekening 2018

- Materiële en financiële vaste activa (inclusief discussie t.a.v. activeren onderhoud)
- Voorraden (grondexploitaties)
- Overlopende activa / passiva (risico's i.r.t. afgrenzing 2018/2019 Haren versus nieuwe gemeente)
- Reserves en voorzieningen (uniforme methode i.v.m. nieuwe gemeente)
- Opbrengsten (belastingen, uitkeringen, overige opbrengsten)
- Sociaal domein & Uitkeringen
- Verstrekte subsidies
- Extra aandacht voor RIGG (vanwege vervallen solidariteit) i.r.t. planning

3.B AO/IB - Processen in scope

De controleaanpak zal gericht zijn op het verkrijgen van het minimaal vereiste inzicht in de opzet (/bestaan) van de onderstaande procedures.

- Inkopen & Aanbesteden (inclusief betalingsverkeer)
- Personeel en salarissen
- Grondexploitatie
- Sociaal domein (Jeugdzorg, WMO en PGB's)
- Verstrekken van uitkeringen (BUIG)
- Subsidieverstrekingen
- Gemeentelijke belastingen
- Overige opbrengsten (verhuur, parkeren en omgevingsvergunningen)
- Beheersing verbonden partijen

NB: Uitgangspunt / afspraak is dat wij geen managementletter over 2018 zullen uitbrengen.

3.C IT General Controls (ITGC's)

Conclusies rondom opzet, bestaan, werking ITGC's zoals gerapporteerd onze ML 2017:

- *“De bevindingen van de IT-audit leiden, met name vanwege de bevindingen ten aanzien van het autorisatiebeheer, tot de conclusie dat wij niet kunnen steunen op de betreffende systemen.”*
- *“Dit leidt er toe dat aanvullende werkzaamheden vereist zijn om alsnog zekerheid te krijgen dat geen sprake is van materiële fouten in de jaarrekening ontstaan door de bevindingen in de IT-omgeving.”*

→ Als gevolg van de herindeling stellen wij voor om de werkzaamheden ten aanzien van de ITGC's van Haren tot een minimumniveau te beperken.

3.D Steunen op werkzaamheden VIC

Uitgangspunt voor onze controle is dat wij, waar mogelijk, gebruik kunnen maken van control informatie die is voorbereid door de verbijzonderde interne controle functie van Haren / Groningen. Hierbij zijn een aantal zaken van belang:

- Controleplan
- Tijdige afstemming over aard, diepgang en planning van de werkzaamheden van de VIC
 - Wat is de planning en welke selecties?
- Beschikbaarheid IC functionarissen > Vooraf afstemming over scope, aanpak, planning en vastlegging
- Concreet maken rol audit Groningen, inclusief planning

NB: dit vraagt om een uitgewerkte detailplanning van de gegevensgerichte controlewerkzaamheden.

4. Planning controle interim 2018

Fase	Periode	Data / Status
Opdrachtaanvaarding	Oktober	Onderhanden
Position papers voor o.a. activa (Zernikecollege, geactiveerd onderhoud), voorzieningen en grondexploitaties	z.s.m.	Detailplanning door Haren aan te geven
Uitvoeren risicoanalyse en uitwerken controleaanpak n.a.v. plan van aanpak herindeling	Oktober (week 42/43)	Gepland
Interim-controle (nadruk op opzet, bestaan AO/IB)	Week 44 (in het najaar wordt nog tijd gereserveerd voor uitloop)	Nog door Haren aan te geven wanneer documentatie opgeleverd kan worden
Interne controle 30/9 cijfers door Groningen	Week 48	Review uitkomsten controle door BDO
Terugkoppeling uitkomsten interim-controle (indien deze impact hebben op de risico-inschatting en eindejaarswerkzaamheden)	Week 48	BDO / Concerncontroller Haren
Uitvoeren gegevensgerichte controles	Zie hoofdstuk 5	Afspraak tussen Haren en BDO

5. Detailplanning jaarrekeningcontrole 2018

Posten	Periode	Data / Status
Afstemming diverse position papers	Najaar 2018	Detailplanning door Haren aan te geven
Liquide middelen, vaste schulden, algemene uitkering, grondverkopen, salarissen, WNT, SiSa, spendanalyse aanbesteden, uitkeringen, dossiercontroles WMO/Jeugd	Januari/Februari	Nog te bevestigen door Haren adhv detailplanning (in week 44 tijdens de interim worden de afspraken concreet gemaakt)
Vaste activa, grex, uitgangspunten voorzieningen, subsidies, huur/pacht, omgevingsvergunningen	Week 10 & 11	Nog te bevestigen door Haren adhv detailplanning
Kortlopende vorderingen/schulden, reserves, belastingen, journal entries, verbonden partijen	Week 15 & 16	Nog te bevestigen door Haren adhv detailplanning
Opleveren lijst bevindingen (ex sociaal domein)	24 april 2019	
Review RIGG, resterende werkzaamheden sociaal domein	Week 23	Review RIGG op 3 juni (afgestemd met PwC)
Besprekingen (concept) accountantsverslag	Week 23/24	
Afgifte controleverklaring	Week 24	

6. Communicatieplan

Onderdeel	Periode	Wie
LOTS Interim-controle	Week 39	BDO
LOTS Jaarrekeningcontrole	Week 43	BDO
Concreet maken detailplanning jaarrekeningcontrole	Week 44	BDO / Haren
Terugkoppeling uitkomsten interim-controle (indien deze impact hebben op de eindejaarswerkzaamheden)	Week 48	BDO / Concerncontroller en Projectleider jaarrekening Haren
Afstemming bevindingen nav controlewerkzaamheden	Doorlopend	BDO / Projectleider jaarrekening Haren
Opleveren lijst bevindingen (ex sociaal domein)	24 april 2019	BDO
Opleveren en bespreken(concept) accountantsverslag	Week 23	BDO / Projectleider jaarrekening Haren
Opleveren definitief (concept) accountantsverslag	10 juni 2019	BDO
Besprekingen definitief (concept) accountantsverslag	10 juni 2019	BDO / Portefeuillehouder nieuwe gemeente Groningen
Besprekingen definitief accountantsverslag	24 juni 2019	Door Haren aan te geven bij welke besprekingen BDO aanwezig moet zijn
Aanvullende besprekingen nodig?		

7. Budget 2018

- Budget 2018: (detailraming is beschikbaar)

• Geschatte besteding o.b.v. 2017	105.000
• Vervallen managementletter	-4.000
• Beperkte IT-audit	-3.000
• Basisbudget 2018	98.000

Aanvullende afspraken / Randvoorwaarden

- De AO/IB van Haren is niet gewijzigd (zowel in opzet, als betrokkenheid van key-functionarissen en gebruikte systemen)
- Uren voor afstemmingen met gemeente Groningen en/of PwC i.r.t. harmonisering grondslagen, position papers etc. worden aanvullend in rekening gebracht.
- Vooraf duidelijke afspraken noodzakelijk omtrent verantwoordelijkheden in het jaarrekeningproces, inclusief aanspreekpunten en planning
- Uitvoering van reguliere uitbestede werkzaamheden door G. Schouten en T. Bos conform templates en afspraken met BDO, met review door audit van Groningen. Benodigde verbijzonderde interne controlewerkzaamheden zijn tijdig gereed, van voldoende kwaliteit en gereviewed door Groningen
- Exclusief eventueel aanvullende werkzaamheden t.b.v. beginbalans 2019 / review door PwC.
- Omdat het een bijzonder jaar is en veel zaken moeilijk vooraf in te schatten zijn, bespreken we periodiek de budgetraming versus besteding.